

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituțiuni și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Preocupări bolnave

Febrilitatea cu care popoarele de pe întregul glob își întăresc și dotează forțele militare, constituie cea mai elementară lipsă de civilizație și în același timp cea mai civilizată măsură de precauție. Invenții, unele mai perfecte decât altele, armamente noi, gaze sufocante, lacrimogene și distrugătoare și câte alte perfecțiuni mai mult sau mai puțin utile nu se pot ceti zilnic în marile cotidiene.

Războiul își recheamă vitejii și pământul își reclamă jertfele! Și ce teamă te cuprinde numai la cetirea unor episoade ale războiului trecut? A fost crud războiul... și totuși sunt unii cărora nu le convine actuala formație mondială și ar dori ca din temelii să se distrugă unele țări!

Dar cine cugetă astfel? Cine are astfel de preocupări la un interval atât de scurt dela fostul flagel universal? Oare nu sunt preocupări bolnave a unor oameni ce urăsc viața și vor să distrugă totul? Și dacă aceștia nu vor să fie folositori oamenirii prin alte fapte, nu se gândesc că ceace ei vor să distrugă din temelii nu e creație proprie? Și dacă vor cu tot dinadinsul să profaneze pământul adăpostitor al unor morminte

străbune se vor afla inși cari să răspundă alienaților!

Câtă suferință, câte jertfe și lacrimi nu ar aduce o nouă vijelie între popoare și cât e de dureros să constați că ți-a fost nimic pe ce aveai mai drag, pentru pornirile unor orgolioși rătăciți! Dar teama care furnică pe orice ins cu logică nu cuprinde și mădulele acelora ce vor să deslănțue un nou dezastru?

Nu se gândesc la vlăstarele lor lăsate pradă unor dușmani necruțători, căci destinul poate fi fatal celor ce voesc o nouă catastrofă?

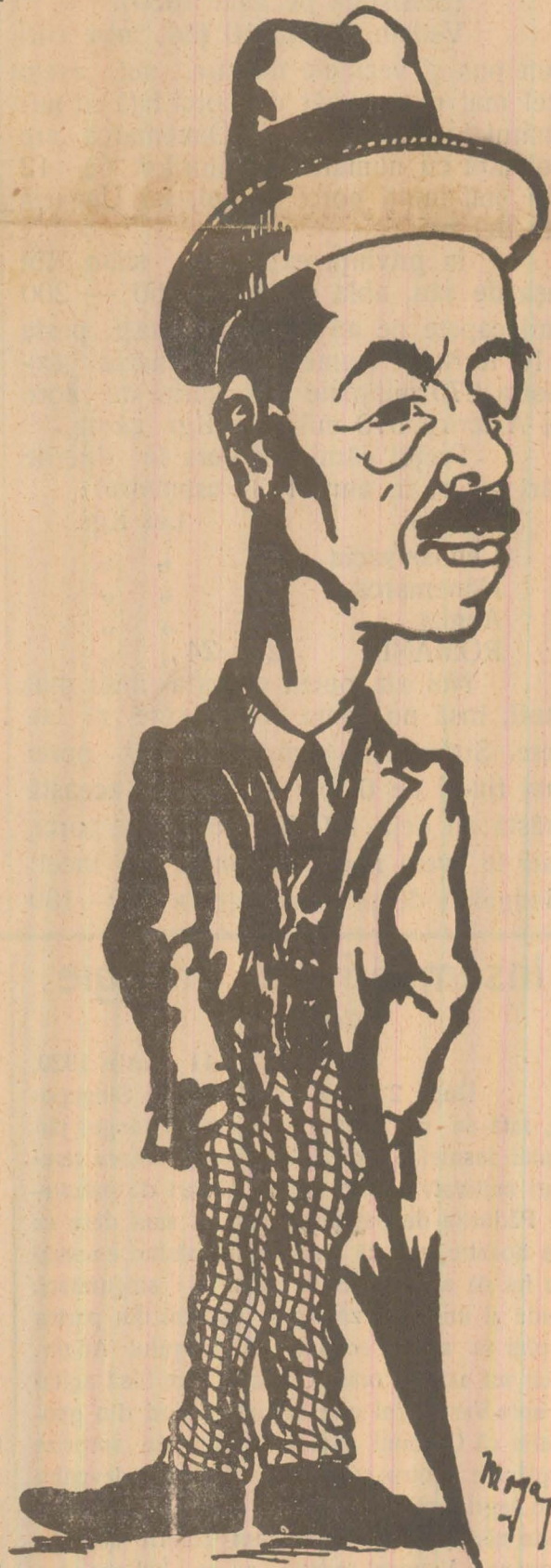
Credem că da! Masele de jos — oricare ar fi ele — nu se mai aventurează pentru satisfacerea unor nebuni, dornici de cuceriri, dar cari nu se amestecă cu plebea ce-și înfrățește carnea sfâșiată de obuze cu țărâna.

Lumea va lăsa în aceeași agonie pe cei câțiva inși ce vor să-și impună voința peste țări și mări, cari nu le compet și nu-i vor, fiind liberi să-și plămădească pe mai departe preocupările bolnave și să trăiască în speranța unor modificări aduse ca prin vis actualelor granițe, stabilite cu atâta greutate și atâtea sacrificii.

A. Ilesiu, student.

chef, la care au luat parte peste 120 persoane invitate.

Din numeroasa asistență am remarcat, d. general Grigorovici, d. dr. Mlocu prefect, dna și d. Sieber dir. soc. Mica, dna și d. V. Ambruș subdirector, dna și d. Fugăță, dna și d. Belligan, dna și d. Ghișa, dna și d. dr. Tisu deputat, d. Drăgan subprefect, dna și d. ing. Radu, d. ing. Luca, d. ing. Cornel Roman, dna și d. David controlor, d. Frâncu administrator financiar, d. Turuc primpretor, S. S. I. Indrei protopopul Zarandului, dna și d. dr. Gora avocat, dna și d. C. Ciocan dir. liceului, dna și d. S. Balosiu, dna și d. P. Lazăr, d. prof. Lupei, d. prof. Veselie, d. prof. Ardeleanu, d. dr. Pașcanu, dna și d. dr. Feier, dna și d. Berbeciu șefjudecător, d. N. Hențu, etc. etc.

D. IOAN BOCĂESCU

Primarul orașelului Brad.

Primirea Batalionului 11 V. de M. la Brad

După lungile străduințe ale d. prefect și primarul nostru d. Bocăescu, ajutat de Consilierii comunali, ministrul Apărării Naționale, împreună cu guvernul țării, au aprobat ca Batalionul 11 Vânători de munte să fie mutat dela Caransebeș la Brad, dându-se spre folosință — cazarmă pentru soldați — localul fostei școli normale de fete.

După ce mutarea a devenit fapt împlinit, brădenii au ținut să primească armata țării așa cum se cuvine. Primirea oficială s'a fixat pentru 9 Decembrie l. c. În această zi, din îndemnul primăriei, locuitorii orașului au arborat steaguri tricolore pe la balcoanele și ferestrele caselor, cari pe lângă cele ale școlilor, bisericilor și primăriei, dau un aspect destul de impozant, făcând a se simți de toți privitorii, însemnătatea și măreția zilei.

După serviciul divin, populația din Brad și din comunele din jur se întreaptă, de prin toate stradile, către piața mare, unde avea să fie primirea armatei. La ora 11 își face apariția, în sunetul muzicilor: militară și a Soc. „Mica“, soldații în frunte cu ofițerii și comandantul d. colonel Dimitrie Petrovici.

După ce s'a făcut obicinuitul Tedeum, la care au dat răspunsurile Asociația Corală — de sub conducerea d. prof. Părvu, — d. prefect al jud. Hunedoara dr. R. Miocu, în cuvinte simțite arată importanța venirii armatei în „Țara Zarandului“. Făgăduiește armatei din

partea guvernului pe care îl reprezintă cât și din partea sa tot concursul de care au nevoie, pentru ca să se simtă bine și în modestul orașel: Bradul. D-sa încheie prin cuvintele de: Bine ați venit în ținutul nostru.

Urmează apoi vorbirea d. primar Bocăescu. Printre altele d-sa spune: Sunt fericit că astăzi pot vedea fructul muncii mele.

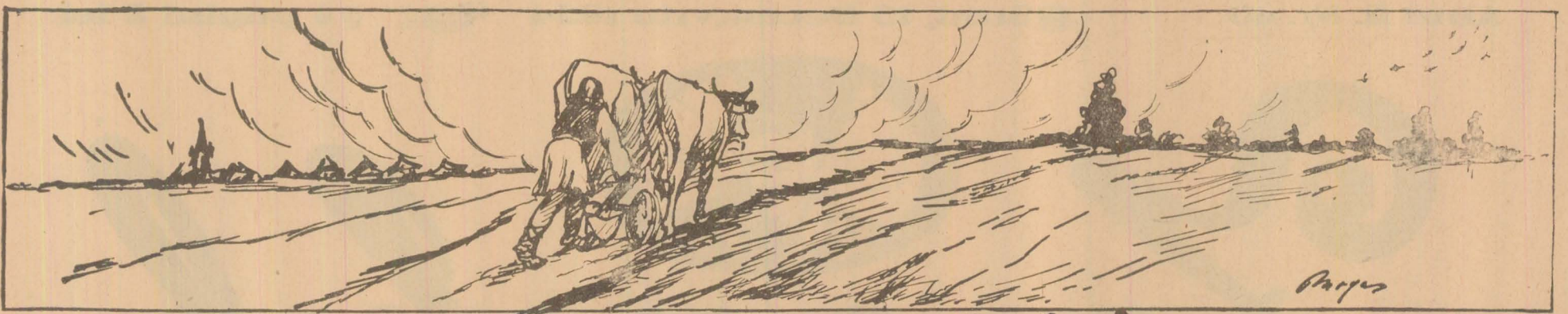
Oricât ar fi de grele împrejurările economice prin care trece acum țara și cu ea și regiunea noastră, zărândenii își simte inima tresăltând de bucurie când vede că armata țării a venit la Brad. Vom face tot ce ne va sta în putință să se simtă bine la noi. Căci armata ne aduce siguranță și liniștea.

Din partea armatei vorbește comandantul batalionului d. colonel Dim. Petrovici.

Cu ocazia stropirii drapelului cu apă sfințită, d-na Ambruș — înainte de a pune frumoasa coroană de flori pe aquilă — a sărutat cu adâncă pietate drapelul — imagina sacră a patriei, tovarășul și călăuza care totdeauna și în orice împrejurări arată ostașului drumul spre onoare și împlinirea datoriei. — Gestul d-sale a impresionat mult pe spectatori.

Programul se încheie cu admirabila „Baladă a Iancului“, cântec executat de corul Asociației din Brad.

În cinstea oaspeților s'a dat un ban-

— DE-ALE PLUGĂRIEI —

Creșterea porcilor

Acum patru ani un American a scris o cărticică despre creșterea porcilor, în care ne atrage luarea aminte asupra faptului, că cea mai potrivită regiune pentru creșterea porcilor este în ROMANIA, Serbia și Ungaria. E dureros că ne cunosc Americanii mai bine decât noi, dar și mai dureros este că noi în loc să fim în fruntea tuturor țărilor în privința creșterii porcilor, suntem în coada lor. Iată câteva țări:

1. Danemarca	1 porc la	0.6 locuitori.
2. Germania	1 " "	2 ¹ / ₄ "
3. Ungaria	1 " "	2 ¹ / ₂ "
4. Austria	1 " "	4 "
5. Jugoslavia	1 " "	4 "
6. Polonia	1 " "	4 ¹ / ₂ "
7. Bulgaria	1 " "	5 "
8. Cehoslovacia	1 " "	5 "
9. Franța	1 " "	7 "
10. ROMANIA	1 " "	7 "

(Statistica pe anul 1930).

Vedem că din 10 țări, între cari am pus și vecinele noastre, noi avem cel mai mic număr de porci față cu numărul locuitorilor și că Danemarca are tot față cu numărul locuitorilor de 12 ori mai mulți porci ca noi, iar Ungaria de trei ori.

În privința exportului stăm tot așa de rău, abia exportăm 160 — 200 mii capete pe an de porci grași peste 110 Kgr., în vreme ce Danemarca exportă 270 milioane Kgr. carne de porc și America 570 milioane Kgr. carne.

Prețul cărnii de porc în diferite țări a fost în anul 1931 următorul:

Austria	55	Lei Kgr.
Cehoslovacia	54	" "
Danemarca	64	" "
Anglia	80	" "
ROMANIA	22—24	" "

Noi am putea exporta mult mai mult, însă nu avem marfa, care ni se cere. Străinii nu cumpără decât porci mai tineri de 6 luni și cari la această vârstă au deja 100 Kgr. Rasele de porci, cari le avem noi, cresc mult mai încet. Mangalița de pildă ajunge la 150—180

kgr. însă numai după un an și jumătate. Interesul nostru este să ținem porci cari cresc repede, fiindcă-i putem vinde sigur și cu preț bun. Cele mai bune soiuri în această privință sunt York, Berk și Porcul Nobilitat German. Porcii din aceste rase cer o îngrijire mai bună și o hrănire mai chibzuită, dar foloasele ce le avem de pe urma creșterii lor sunt multe și mari. Însir aici câteva din ele:

1. Porcii cresc mai mult în greutate în tinerețe decât mai târziu. După încercările numeroase, făcute în mai multe țări s'a găsit că până la 6 luni un porc mănâncă 3 kgr. și trei sferturi uruială de orz, ca să câștige 1 kgr. greutate vie. Pe măsură ce îmbătrânește, mănâncă tot mai multă.

2. Primejdia îmbolnăvirii este mai mică. Să mă explic: mai multe primejdii de boală îl pasc pe un porc ținut un an și jumătate, decât pe unul ținut o jumătate de an.

3. Rasele acestea față câte 8—10 purcei obișnuit deodată, pe când porcii noștri comuni și Mangalița față câte 5—6 obișnuit.

4. Banii se învârt de mai multe ori, deci câștigăm mai mult.

Toate țările au introdus aceste soiuri de porci. Ungaria a adus numai în anul 1931 din Anglia 1500 de vieri de rasa York, iar Rusia a adus în același an 10 000 de porci de aceeași rasă. Sașii din câteva comune din jud. Brașov și-au schimbat toți porcii lor cu alții de rasa York.

Oare noi, Românii, nu putem face la fel?

Prof. MARTIN IOAN

— Consiliul de Miniștri întrunit Miercuri sub preș. d. Tătăreanu a hotărât înființarea unui nou impozit pentru apărarea țării, care se va percepe anual.

Ministerul de finanțe lucrează la întocmirea proiectului de lege, care va da anual armatei suma de 2—3 miliarde.

Știri sportive

În numărul trecut al „Zarandului“ am scris că vom vorbi despre rolul cel va avea dl Ing. Roman în comitetul de conducere al districtului „Valea Jiului“.

Pentru gruparea pe care o conduce, alegerea D-sale în suszsisul comitet, are o importantă însemnătate. Clubul „Mica“ a câștigat un loc de frunte în acest district, fiind demn reprezentat de energicul său președinte, căruia în bună parte i se datorește renașterea și avântul foot-ballului în acest ținut al „Zarandului“.

În lupta pe care a dus-o D-sa pentru renașterea foot-balului de la noi a întâlnit numeroase piedici și cele mai mari și mai multe, puse de districtul „Valea Jiului“ de către dl Ing. T. Timoc și D. Vogner.

De ce?! Nu știm.

Toate merg până la un punct.

Prin alegerea în comitet a reprezentantului nostru, efectul s'a văzut: Demisia d-lui Ing. T. Timoc și astuparea gurilor rele.

Vom enumăra mai jos câteva din aspirările făcute C. S. Mica de d-nii din Valea Jiului:

În primul rând și ciuda d-lor mai mare, a fost că „Mica“ a refuzat să ia parte la campionatele districtului, fapt care i-a determinat să ne amendeze cu 1000 lei, iar în urma raportului făcut de C. S. Mica la federație, motivând neparticiparea sa la această competiție, să ceară radierea din F. R. F. A. a clubului nostru, lucru pe care „Biroul Federal“ l-a respins fără prea multă discuție, dându-le în același timp peste nas.

Chiar în „Gazeta Sporturilor“ cel mai mare cotidian sportiv din țară, a apărut ca senzație pe prima pagină „Cazul C. S. Mica“.

În altă ocazie tot districtul ne-a făcut să plătim diurna unui arbitru delegat la Brad fără ca să fie match, în Dum. când „Mica“ a jucat la Lupeni, și aceasta datorită d-lui Vagner care n'a anunțat arbitru delegat că la Brad matchul proiectat nu se mai dispută, conform convorbirii telefonice avută cu secretarul grupei „Mica“.

Acum credem că au încetat, s'au vor înceta aceste samavolnicii, și aceasta numai datorită reprezentantului nostru, care este dl Ing. Roman, și pe care îl rugăm ca și de aci încolo să lupte cu aceeași râvnă la promovarea altor sporturi și dezvoltarea foot-ballului pe o scară mai înaltă.

Insemnări din pribegie

[Continuare]

11 Iunie 1920.

După 2 zile de staționare în Singapore, iată-ne iar plutim. Mergem în lungul țărmului insulei Sumatra. Se observă câteva terenuri cultivate încolo întinse păduri de palmieri. Pădurile de palmieri însă nu sunt dese ca ale noastre, așa că dacă le zici păduri e numai un fel de a vorbi. Sunt palmieri singurateci. Unde și unde se zăresc și oameni din partea ochiului în același costum al moșului Adam. Nici un sat ori oraș. Oceanul este însă agitat și spre Vest cerul este înourat. Știind din geografie că Oceanul Indian adesea are surprize neplăcute pentru călătorii pe apele lui; devenim cam îngrijorați, deși vântul ne mai răcorește puțin nădușelile de cari am suferit aci, în Singapore. Vaporul începe a se balansa dea binelea, și când se apropie înserarea suntem siliți a ne retrage în cabine.

13 Iunie 1920.

Cerul e noros. Vântul puternic numit „Mousun“ suflă dinspre Sud. Valuri măricele se sparg de pereții vaporului și adesea stropii de spumă ne năpădesc pe bord. A început anotimpul ploios în aceste părți. Pe aici vara se termină în primele zile ale lui Iunie și după 15 zile de ploaie începe a se desvolta a doua recoltă. Ploile sunt adevărați torenți de apă. Din cauza balansării vaporului pe mulți dintre ai noștri i-a cuprins iar răul de mare. Câți putem sta pe picioare; ne petrecem ziua pe bordul dinspre proră.

15 Iunie 1920.

În dimineața a șasea — după plecarea din Singapore — pe o ceață deasă și umedă — intrăm în portul Colombo, capitala insulei Ceylon — la Sudul Indiei anterioare. Oraș mare cu case și hoteluri moderne, iar mai în fund cu casele joase ale locuitorilor indigenți. Este și aci o grădină botanică, bine îngrijită însă de dimensiuni reduse. În schimb are un

minunat muzeu zoologic. În acest muzeu se păstrează scheletul unui monstru marin. Lungimea scheletului e de 24 metri. Între coastele lui poate sta foarte bine un om în picioare. Încolo tot felul de animale din zona tropicală. Se pot vedea tot felul de șerpi între cari și acel hidos numit „Cobra“, care produce oroare și numai la vedere. Și aci ca și în Singapore localnicii folosesc pentru transportul de poveri niște bouleni, cari cu puțin sunt mai mari decât caprele noastre. Face impresie ciudată că în ținuturile cu animale și arbori uriași, omul folosește animale așa mici. Pentru paradă prinții localnici folosesc și elefanți îmblânziți.

Aci în această insulă se produce cea mai bună cafea și cel mai bun ceai. Înainte de războiul mondial când un negustor voia să-și laude ceaiul spunea că e ceai rusesc. În Rusia spuneau negustorii că vând cel mai bun ceai indian. Se află în Colombo și un templu indian cu minunate sculpturi și bogății. Am

